

Nedaudz nervozi gaidam pilnu gadu izaugsmes

Deniss Pospelovs, AFI Investīcijas dibinātājs

Novembrī viens no būtiskākajiem ASV fondu indeksiem S&P 500 atkal pieauga – ja neskaita niecīgu samazinājumu šī gada martā, tas audzis kopumā 13 mēnešus pēc kārtas. Pēc Trampa nodokļu reformas izraisītā akciju cenu kāpuma decembrī gaidam pilnu gadu fondu tirgu izaugsmes.

Trīspadsmit mēneši pēc kārtas fondu tirgu izaugsmē vai ar vērtības samazināju ne vairāk kā 0.1% pēdējo reizi bija 1958. – 1959. gadā, kad šādu mēnešu bija 15. Tātad aptuveni 60 gadus atpakaļ. Faktiski jau ar šādu atskatu pietiktu, lai konstatētu, ka šobrīd fondu tirgū notiek kaut kas īpašs. Parasti ilgtermiņa izaugsme beidzas ar negaidītu un nereti būtisku tirgu korekciju. Tai pat laikā, šī brīža ilgtermiņa izaugsmes tendence, kas aizsākās 2009. gadā ar S&P 676.5 punktu līmeni un, kas nesusi gandrīz trīskāršu pieaugumu, nav nedz garākā, nedz būtiskākā fondu tirgu vēsturē. Laikā no 1987. līdz 2000. gadam teju trīspadsmit gadu izaugsmes tendencies rezultātā S&P indekss pieauga 5.8 reizes. Divu trīs gadu izaugsmes skrējieni fondu tirgū nav retums – to bijis vismaz desmit. Jāsecina, ka ir saprotams, kāpēc tirgu analītiķu lokā nav vienotības par to, vai šī brīža izaugsmes līkne ir pamatota vai ievilkusies. Un tomēr skaidrs, ka nervozitāte pieaug – katrs jaunais izaugsmes mēnesis atgādina par iespējamu korekcijas tuvošanos.

Galvenais līdzšinējās izaugsmes jautājums ir par to, cik ilgi pietiks degvielas pozitīvai dinamikai. Ar fundamentālu ekonomikas spēku esošo tendenci izskaidrot īsti nevar, jo, lai arī ekonomikas pēc 2007 – 2009. gadu krīzes aug, tā nav tāda izaugsme, kas tika novērota jau minētajā iepriekšējā pasaules un ASV ekonomikas “zelta” periodā, kas ilga no 1987. līdz 2000. gadam. Piemēram, laikā no 1986. – 2000. gadam ASV IKP pieauga 2.2 reizes, kas ir vairāk kā 6% gadā. Šobrīd ekonomika ir tālu no šādiem rādītājiem un līdzšinējo izaugsmi parasti analītiķi skaidro ar dažādu faktoru kopējo ietekmi, kur katrs faktors atsevišķi šādu dinamiku nerasniegtu. Visdrīzāk galvenais faktors ir kvantitatīvās mīkstinašanas politika ASV un Eiropā, kā arī Ķīnas izaugsme, tehnoloģiju tirgu pozitīvā ietekme un kopējais Trampa biznesa veicināšanas un nodokļu samazināšanas sentiments. Vai šiem faktoriem bākā vēl daudz degvielas? To parādīs tirgus, taču nervozitāte aug.

Vai iespējams objektīvi novērtēt “nervozitāti”? Jā, jāskatās uz tirgu volatilitātes indeksiem, piemēram VIX, kas ir tieši atkarīgs no S&P tirgus opciju un nākotnes darījumu cenām. Proti, vienkārši izsakoties, VIX cita starpā parāda, cik liels ir pieprasījums hedžēt vai nodrošināties pret būtiskām indeksa līmeņa izmaiņām. Parasti, augot S&P indeksam, tirgu nervozitāte samazinās. Taču novembrī, neskatoties uz S&P pieaugumu 3% līmenī, nervozitāti atklājošais indekss pieauga. Decembrī tas vēl nav atradis stabilu tendenci. Jāsecina, ka tirgus dalībniekus it sevišķi uztrauc tieši pēdējo mēnešu izaugsme, jo vēl vasarā, piemēram, jūlijā, VIX volatilitātes indekss saglabājās zemā līmenī.

Ko tad gaidīt? Decembris fondu tirgos parasti ir lielisks mēnesis – decembris, kas nes zaudējumus ir novērojams divreiz retāk kā jebkurš cits mēnesis. Tātad droši vien varam gaidīt pilnu gadu izaugsmes. Novēlu izbaudīt svētku laiku, lai arī Ziemassvētku miers fondu tirgiem un faktiski visiem, kas apzināti domā par saviem privāto portfeļu vai vienkārši pensiju ieguldījumiem, diez vai nesīs miera sajūtu ilgam laikam.